

Приморске Новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА VII ★ БРОЈ 134. ★ 25. СЕПТЕМБАР 1978.

ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

У СУСРЕТ VIII КОНГРЕСУ САВЕЗА БОРАЦА ЈУГОСЛАВИЈЕ

ПРИПРЕМЕ — ПРЕМА ПЛАНУ

Одбор за организационе припреме Осмог конгреса СУБНОР-а Југославије, под предсједништвом Ика Мирковића, генералног секретара СУБНОР-а Југославије, одржао је у Будви 15. септембра сједницу, на којој су размотрене припреме за одржавање предстојећег Осмог конгреса.

У уводној ријечи Ика Мирковића, информацији Рака Дулетића, предсједника Општинске конференције СУБНОР-а Будве, као и у дискусији осталих учесника сједнице, констатовано је да се припреме одвијају успјешно — по већ раније утврђеном плану. Тако, на примјер, убрзано и без застоја ради се на адаптацији и техничкој опреми просторија Јадранског сајма у којима ће Конгрес радити. Исто тако, било је ријечи и о другим пословима, које треба обавити до почетка овог великог и значајног скупа југословенских бораца.

Предсједник Скупштине општине Будва Предраг Ђулафић поздравио је пригодним ријечима учеснике сједнице.

У оквиру припрема за Осми конгрес Савеза бораца Народноослободилачког рата Југославије, који ће се одржати другом половином октобра у Будви, а у складу са усвојеним урбанистичким рјешењем, убрзано се изводе радови на изградњи модерне саобраћајнице с паркингом простором и, упоредо с тим, на уређењу околног терена између магистралног пута, нових стамбених згра-

Гради се модерна саобраћајница, паркинг и пјешачка стаза

да, Скупштине општине и Јадранског сајма. Извођачи су „Партизански пут“ из Београда, Комунално стамбено предузеће из Будве, Зеленило из Котора, Расадници из

Београда, погон Будва и Електродистрибуција из Будве. Сви они су, истовремено, пројектанти и извођачи — сваки за свој дио посла. Захваљујући томе, радови се —

и поред бројних тешкоћа око обезбјеђења средстава, рушења објеката, расељавања становара и, од почетка септембра, лоших временских прилика — углавном успјешно

изводе. Када, ускоро, буду приведени крају, добиће се око три хектара својеврсног трга и паркинг простор за око сто возила. Додајмо, ради комплетније информације, да ће овај репрезентативни објекат с хортикултурним уређењем и јавном расвјетом стајати двадесет милиона динара, која средства су углавном обезбјеђена.

Упоредо се изводе радови на 1300 метара дугој пјешачкој стази дуж Магистрале од хотела „Парк“ до раскрснице на улазу у Будву. Стаза ће бити одвојена од магистралног пута зеленом траком и металном оградом ради дјече и учесника у саобраћају. Дуж стазе биће постављена јавна расвјета. Наручена је метална конструкција за два моста — преко Грђевице и потока испред раскрснице за Будву и очекује се њихова испорука.

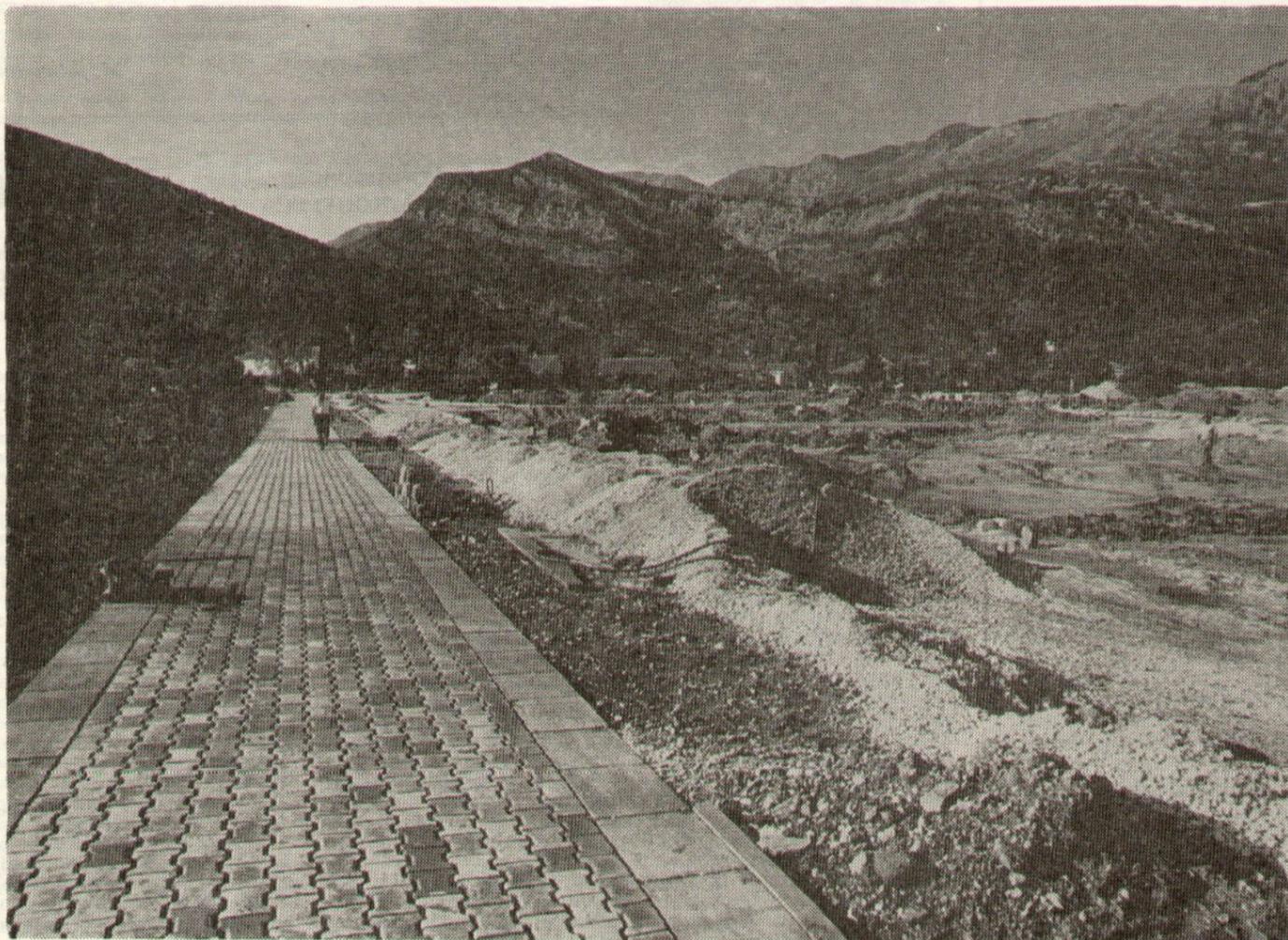
Овај објекат финансира се из средстава Самоуправне интересне заједнице за изградњу и уређење Будве и Самоуправне интересне заједнице за путеве Црне Горе.

Над радовима бди колектив Завода за изградњу и уређење Будве у чију је на дужност њихова организација, брига о надзору и контролу извршења планова који се односе за сваку седмицу и у посљедње вријеме за сваки дан.

Када — рачуна се до 5. октобра — буду окончани радови на објектима чија је изградња у току, биће скинут с дневног реда врло актуелан проблем безбједног кретања ђака од куће до школе и обратно, а Будва ће добити репрезентативан трг и изванредно шеталиште и то на простору гдје су се налазиле неугледне куће за становање, бараче и други привремени објекти и који је — покривен шипражјем и баруштинама — био ругло у „метрополи црногорског туризма“.

Учесници сједнице Организационог одбора

Никола Шуљак: Рађа се нови трг

ИЗ РАДА САВЕЗА КОМУНИСТА

Предстоји анализа укупне праксе

У циљу досљедније, потпуније и свеобухватније пријеме недавних усвојених закључака Комитета Општинске конференције СК Будва, 14. септембра одржано је савјетовање са секретарима основних организација СК и руководиоцима радних група, на коме су дата упутства и размијењена мишљења у вези с најзначајнијим питањима идејно-политичког стања и акционе оспособљености основних организација СК.

Разматрана је и информација са Четврте сједнице Председништва ЦК СК Црне Горе о проблемима покривања губитака у једном дијелу ООУР-а у 1977. години, затим информација о припремама за одржавање Конгреса СУБНОР-а, ток акције на прикупљању доброволних прилога за изградњу Политичке школе „Јосип Броз Тито“ у Кумровцу, и информација у вези с улогом и задацима чланова СК и њихових основних организација у припремама и спровођењу акције „Јединствени у одбрани и заштити“.

Говорећи о значају и сложености задатака које треба

извршити у релативно кратком временском периоду, секретар Комитета **Жарко Миковић**, посебно је истакао по требу да све ОО СК изврше темељну анализу укупне праксе и искустава у циљу што објективнијег утврђивања организационе и акционе оспособљености у садашњој фази развоја самоуправних друштвено-економских односа на основама Устава и Закона о удруженом раду. „Основна организација СК је — рекао је он — центар и исходите свих збивања у својој средини, па због тога мора бити идејно-политички, организационо и акционо оспособљена у мјери која јој омогућује да са успјехом остварује своју водећу идејно-политичку функцију у реализацији најзначајнијих задатака друштвено-економског и политичког развоја“.

Послије разјашњења неких нејасних питања закључено је да расправа у основним организацијама СК треба да се заврши најкасније до 5. октобра ове године, након чега ће руководиоци радних група, на бази прикупљених извјештаја и непосредног увида, сачини-

ти информацију која ће бити разматрана на наредној сједници Општинске конференције СК.

Расправљајући о актуелним идејно-политичким питањима друштвено-економских кретања и остваривања политике економске стабилности, а посебно питања губитака у пословању једног дијела организација, у свијетлу информације Председништва ЦК СК Црне Горе, на савјетовању је закључено, без обзира што на подручју општине Будва није било организација које су пословале с губитком, да комунисти и радни људи у удруженом раду и сви други субјекти треба да интензивирају друштвену акцију у циљу превазилажења насталих проблема и да својом активном и непрестаном подстицају борбу за већу продуктивност и ефикасност укупног пословања у туризму и другим областима.

АКЦИЈА ТЕЧЕ ПО ПЛАНУ

Оцијено је да акција прикупљања доброволних прилога за изградњу политичке школе „Јосип Броз Тито“ у Кумровцу тече по плану и утврђеној динамици. Нема никакве сумње да ће будвански комунисти у предвиђеном року прикупити средства, чак у износу који знатно премашује планирани. Преко Синдиката и других друштвено-политичких организација треба повести акцију прикупљања, макар и симболичких прилога радних људи и грађана који ни јесу чланови СК, што је до сада веома мало чињено. Истакнуто је позитиван примјер ООУР-а хотел „Парк“ у којој су чланови СК прикупили прилог у износу од 4.979,00 а радни људи који нијесу чланови СК 5.027,00 динара.

Истичући изузетан друштвени значај предстојеће акције „Јединствени у одбрани и заштити“ и задатке СК у вези с њеним успјешним организовањем и спровођењем, Бранислав Крговић је нагласио да ће од активности Савеза комуниста у многама зависити коначан успјех ове свеобухватне и јединствене манифестације, у којој ће доћи до пуног изражања организованост и спремног најширих слојева ста новништва да се успјешно супротстави сваком евентуалном агресору одбране тековине револуције и слободног друштвеног развоја.

Досадашње припреме и организационе мјере не теку задовољавајућим темпом, па је неопходно да Савез комуниста неодложно интензивира акцију на благовременој изради планова ООУР-а, мјесних заједница и других субјеката и друштвених структура које ће узети учешћа у акцији.

Јагош Пешовић, секретар ОО СК Мјесне заједнице Бу два II — Подкошљун, изразио је бојазан да због недовољних материјалних средстава у мјесним заједницама све предвиђене акције неће моћи бити потпуно реализоване, залажући се за веће ангажовање СК и других друштвено-политичких организација у општини, у циљу изналажења трајнијих извора финансирања мјесних заједница.

ПРЕД VI КОНГРЕС САВЕЗА СИНДИКАТА ЦРНЕ ГОРЕ

Јавна расправа

о најважнијим документима

Општинско вијеће у заједници са извршним одборима и чланством основних организација синдиката организовало је у току овог мјесеца јавну дискусију у вези нацрта докумената за VI конгрес Савеза синдиката Црне Горе, који почиње 23. октобра у Титограду.

У току дискусије чланство је упознато са извјештајем о четворогодишњем раду Вијећа савеза синдиката Црне Горе и његових органа — за период између V и VI конгреса, нацртима Статута и резолуција о задацима Савеза синдиката у борби за јачање самоуправних друштвено-економских односа и развој политичког система на основама социјалистичког самоуправљања.

У току вођења расправе у вези извјештаја о раду између два конгреса синдикално чланство ће разматрати и рад својих основних организација, како би примједбе о сопственим пропустима нашле одговарајуће мјесто у програмима њиховог даљег дјеловања. У односу на Статут, чланство ће се посебно задржати на дјеловање основних организација. Већим коликтивима поклониће се посебна пажња у циљу организованог рада синдиката и у свим случајевима, гдје се оцијени као потребно, приступиће се о

снимању синдикалних подружница и група унутар основне организације синдиката. Такав метод треба да допринесе ефикаснијем дјеловању организације синдиката, јер ће омогућити лакше окупљање и створити услове бољег информисања чланства.

Резолуције о задацима Савеза синдиката Црне Горе у борби за јачање самоуправних и друштвено-економских односа и развој политичког система на основама социјалистичког самоуправљања представљају најважнији документ, јер садрже основне чињенице даљих задатака и раде организација и органа синдиката. Омогућава се запосленим, синдикално организованим радним људима да се прорадом резолуција шире и потпуније упознају са целокупном проблематиком задатака које стоје пред организацијама, органима синдиката и синдикалним чланством. Радни људи су у могућности да изношењем својих мишљења и примједби, које би биле резултат одређених специфичности, односно давање оцјена о задацима који произлазе из нацрта овог документа директно учествују и дају свој допринос раду VI конгреса Савеза синдиката Црне Горе.

М. Данчевић

Договор о предстојећим задацима

Проширена сједница Комитета Општинске конференције СК Будва, одржана 8. септембра, била је посвећена договору о реализацији задатака утврђених програмом рада Општинске конференције СК, њених органа и тијела до краја 1978. године.

Указујући на потребу прецизнијег одређивања даљег правца акције и интензивирања активности и мјере на реализацији усвојених планова, секретар Општинског комитета **Жарко Миковић** је нагласио да такви захтјеви у садашњој фази развоја самоуправних друштвено-економских односа у општини неминуно изискују одговарајуће промјене у методу рада, начину дјеловања и понашању комуниста. Основне организације морају отклонити недостатке испољене досадашњем дјеловању и бити идејно, организационо и акционо оспособљене да успјешно остварују своју друштвену улогу, а посебно у реализацији текућих задатака друштвено-економског и политичког развоја у општини.

Послије свестране дискусије усвојени су закључци о именовању носилаца појединих послова, радних група и комисија које ће, на бази непосредног увида и извјештаја из основних организација СК, сачинити одговарајуће анализе и информације које ће бити предмет разматрања на сједницама Општинске конференције и Комитета Општинске конференције СК.

У контексту изузетно значајних питања нарочиту пажњу привлаче: развој самоуправних друштвено-економских односа (спровођење Закона о удруженом раду), с посебним освртом на питања продуктивности рада, расподеле личних доходака и задацима СК у вези са тим, затим анализа идејно-политичког стања и акционе оспособљености основних организација Савеза комуниста, развој самоуправних друштвено-економских односа у ванпривредним дјелатностима и функционисање самоуправних интересних заједница.

На дневном реду сједница Комитета, које ће се одржати до краја ове године, наћи ће се разматрање политике пријема у СК и идејне диференцијације, анализе стања друштвене самозаштите, политике запошљавања, остваривања стамбене политике, становања и развоја самоуправних односа у овој области, даље доградње програма идејно-политичког уздизања и марксистичког образовања, као и низ других актуелних проблема од чијих рјешења зависи развој укупних самоуправних друштвено-економских односа у нашој општини. **Б. К.**

Приморске
Новине

Лист ССРН општине Будва Уређује: Редакцијски колегијум, Главни и одговорни уредник **Милован Пајковић**. Издавач: Општинска конференција ССРН — Будва адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-346 — Број жиро-рачуна 20710-678-287 код СДК Будва — Штампана: Издавачко-штампарско предузеће „Обод“ — Цетиње — Преплата: годишња 48 дин.; за иностранство двоструко — Рукописи се не враћају.

ОМЛАДИНА ИЗМЕЂУ ДВА КОНГРЕСА

„Било је

Четири године у раду једне организације нијесу период за давање коначних оцјена о њеној активности. Међутим, сада пред конгресом ССО, којим се заокружује једно раздобље у раду и животу ове организације започет Деветим конгресом Савеза социјалистичке омладине, намеће се потреба за критичком анализом досадашњег искуства. Полазимо од констатације, која се тако често користи у оваквим приликама, „да су постигнути добри резултати, али да је било и недостатака“, али ћемо се осврнути само на извјесне слабости у раду ове друштвено-политичке и васпитне организације.

Пред Девети конгрес Савеза омладине Југославије ова организација се нашла пред веома тешким организационим и програмским проблемима од чијег успјешног рјешења зависи и њен даљи опстанак. Доношењем Статута и програма рада, ова питања су у начелу ријешена и створене су могућности за њен даљи успјешан рад, али управо ту су искрсли нови проблеми: организација се исувише затвара у

себе, губи контакт са животом и стварношћу, а форумски рад, праћен формализмом и вербализмом, представља основне недостатке у њеном раду.

Основне организације омладине формирају се на нивоу мјесне заједнице, ООУР-а, школе и окупљају велики број чланова. Оне, међутим, нијесу у могућности да у подједнакој мјери активирају и ангажују своје чланство, тако да се и ова околност појављује као један од узрока великог броја „фиктивних чланова“ што се одражава на укупну ефикасност рада организације.

Као један од субјеката који треба да у оквиру нашег друштвено-политичког система обезбиди брже и ефикасније увођење младих у токове нашег самоуправног и делегатског система, ССО наше општине није у потпуности одговорио овом задатку. Још увијек се у основним организацијама, мјесним и другим облицима организовања омладине не узимају ставови по појединим питањима о којима ће се расправљати и доносити одлуке. Тако се ствара при

АКТУЕЛНО

Примјер који треба слиједити

Само што је Скупштина општине Будва донијела одлуку о приступању изради ревизије детаљног урбанистичког плана под магистралом (22. VIII 1978. године), након једва једне седмице одржан је збор грађана у насељу са дневним редом од три тачке:

1. Утврђивање конкретних предлога за рјешавање саобраћаја и објеката друштвеног стандарда;
2. Доношење одлуке о конструкцији финансирања уређења насеља;
3. Разно.

Све ово не би било потребно истицати да није претходила добро вођена акција са циљем да се сваки грађанин изјасни о сопственим и заједничким потребама, које би кроз предстојећу ревизију плана насеља требало да буду задовољене.

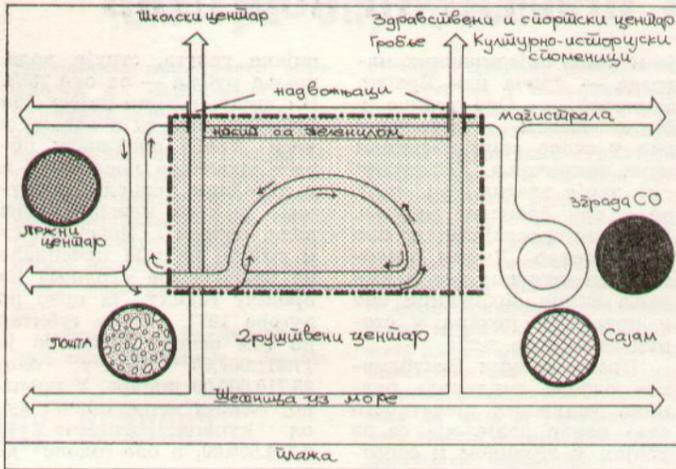
На подстицај одговорног урбанисте СО Будва, Организациони одбор провео је анкету која је дала задовољавајуће резултате. (По оцији самих учесника збора, ово је први пут од када постоји насеље да „грађане не ко за нешто пита“.)

Сумирајући резултате анкете, одговорни урбанист Скупштине општине је на збору обавијестио присутне да ће програм ревизије обухватити следећих десет задатака:

— све објекте снабдјети прилазима (колским или пјешачким);

— поред магистрале поставити земљани насип с густим засадом зеленила ради браћења од нежељених утицаја какви су, на примјер, претјерана бука од саобраћаја, несметано распрострањавање отрова (издувних гасова), наметљиве везуелне агресије, опасни и непосредни пјешачки саобраћај уз Јадрански пут.

— главни пјешачки правци треба да иду ободима насеља (према тржном центру и

Један модел насеља под Магистралом

према згради Скупштине), већу зону плаже, односно будућег друштвеног центра са садржајима преко магистрале (Школским центром, будућим здравственим и спортистичким центром, културно-историјским споменицима, гробљем). Обије ове пјешачке саобраћајнице треба да се на двојњацима „пребаце“ преко јадранског пута и тако о безбједно угодан и ничим ометан, слободан људски ритам и корак, пружајући шансу за бољу међуљудску комуникацију. Наравно да шеталиште поред мора, као и друге мање значајне пјешачке стазе, употпуњују саобраћајни систем насеља.

— паркинг-плацеове треба крајње штељиво постављати уз улице (водећи строго рачуна о њиховој обради: подлога од растер-плоча, трава и крошњасто растиње).

Гараже у начелу не би требало дозвољавати, јер клима и квалитет израде са временских возила то уопште не изискују. Настрешнице су сасвим довољне да „заштите“ наше ововременске симболе стандарда.

— зелене слободне површине треба предвидјети та-

мо гдје стварно постоје простори који се могу одмах привести намјени. Такви се налазе по ободу насеља према згради Скупштине и мору. Јамо ће се смјестити игралишта за дјецу, опрема за боравак на отвореном за одрасле и друго.

— продавницу прехранбених производа потребно је смјестити на потезу према згради Скупштине. На тај начин, цијело насеље ће бити „покривено“ трговинском мрежом (с друге стране, лоциран је тржни центар који ускорно треба да почне с радом).

— сервиси какви су кафана — бифе-ресторан, односно телефонска говорница, турист-биро-киоск за новине, писаћи прибор и материјал градиће се, у перспективи, такође на два супротна краја насеља (у оквиру тржног центра и на потезу према згради Скупштине),

— регулација површинских и подземних вода до сада нашим урбанистичким плановима није била обухваћена. Немање елемената за њихово регулисање узроковало је велике непријатности и штете. Дата је сујестива да се регулације изводе само као отворени канали, што је поздрављено. Наравно, тамо гдје то буде потребно покривање ће се извршити монтажним елементима,

— јавна расвјета треба да омогући подразумијевајући стандард становања. Њено рјешавање зависиће у великој мјери од система саобраћаја,

— спољње уређење (баште, јавне површине и сл.) изискује посебне напоре приликом ревизије плана и у реализацији.

У том смислу биће нужно студиозно обрадити сваки појединачни проблем, што би требало да да специфичну ноту амбијенту овог насеља.

У усвојеној „Информацији о урбанистичкој проблематици општине Будва“ стоји: „Ово насеље се изграђивало према често мијењаним и узајамно недовољно усаглашаваним плановима, па је за то реализовано стање прилично незадовољавајуће.“ Стоји и констатација да је ово насеље „несретно лоцирано“ у зони центра Будве.

Овај суд најжалост, има тежине и значаја. Зато треба кроз ревизију плана учинити све да насеље достигне квалитет који ће ублажити негативности садржане у положењу и карактеристикама насеља и начину ангажовања земљишта.

ИЗ РАДА МЈЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ БУДВА II

Повећано интересовање грађана

У Мјесној заједници Будва II ових дана све активности одвијају се у духу припрема за VIII конгрес Савеза бораца Југославије, који се средином октобра одржава у Будви. У остваривању програма рада ангажовале су се све друштвено-политичке и радне организације и, без претјеривања може се рећи, сви грађани у овој Мјесној заједници.

Програмом је, између осталог, предвиђено чишћење и уређење свих јавних површина и објеката. Свако домаћинство писменим путем

интензивно се ради на изради нормативних аката: дат је на јавну дискусију Статут Мјесне заједнице. Радни људи и грађани о овом документу треба да се изјасне до краја октобра.

Све друштвено-политичке и самоуправне структуре на подручју Мјесне заједнице функционишу беспрекорно. Врло су активне делегације за Скупштину општине и самоуправне интересне заједнице. Сједнице су добро посјећене и, што је новина у досадашњој пракси, на њима, поред чланова де-

Када би било више средстава

— Средствима самодоприноса грађана — рекао нам је у разговору Љубо Лучић, председник Савјета Мјесне заједнице Будва II — и уз свесрдну помоћ извесног броја радних организација, које имају одмаралишта на нашем подручју — посебно бих истакао колективе хотела „Парк“, „Утве“ и „Комуналца“ из Панчева, „Његош“ из Ловћена и Цетина — изградиле смо преко два километра канализационе мреже. Скретним средствима помагали смо настојања становника Лаза, Марковића, Дулетића, Лапчића, Горњих и Доњих Побора, усмјерена на изградњу путева, постављање расвјете и рјешавање проблема снабдијевања питком водом. Врло важан задатак је изградња десетак километара путева, посебно асфалтирање пута за Поборе. За ту сврху грађани су прикупили око 500.000,00, а Мјесна заједница из својих скромних средстава намијенила је да ову акцију помогне са 250.000,00 динара, али све то чини тек четвртину потребних средстава.

Врло је важно приступити формирању туристичког друштва, пошто досадашња организација домаће радиности ни издалека није задовољила — нијесмо на примјер, могли да добијемо ни број домаћинстава која издају кревете туристима, ни број тих кревета на подручју наше Мјесне заједнице! Не можемо се помириги с тим да се, супротно одредбама Закона о удруженом раду, плаћа провизија за пуко регистравање уговора са гостима.

Задатака, и то неодложних, било би на претек кад бисмо располагали финансијским средствима. Има, на примјер, домаћинстава која тешко могу прићи својим кућама — иако је то требало давно учинити, приступни путеви још увијек нијесу изграђени. Непопходно би било што прије дислоцирати Ауто-мото друштво и, што је од посебног значаја, ускладити урбанистичке планове с потребама Мјесне заједнице, пошто они не треба да коче, већ да помажу њен развој. Чини нам се да би боравишне, купалишне и друге такве требало да убирају мјесне заједнице — свака на свом подручју. У том случају, знало би се на шта се може рачунати и боље би се планирала изградња комуналних објеката, чишћење и уређење плажа, према којима се, најблаже речено, маћехински односимо, иако од њих живимо.

успјеха, али и недостатака“

вид о „незаинтересованости“ младих за рјешавање тих питања, а, у ствари, ради се о недовољној координацији базе и делегата, а самим тим и о њиховој неприпремљености.

Анализирајући међуконгресни период запажа се да је још увијек велики број младих ван организације и њене активности. Приликом објашњавања узрока те појаве често се чује да је основни и главни узрок управо у незаинтересованости и пасивности младих за функционисање и рад њихове организације. Узроке, међутим, треба тражити и на другој страни — у самим организацијама. Оне, наиме, још нијесу формирале убјеђење код чланства да се само радом може утицати на рјешавање животних питања.

Све напријед наведено може да карактерише рад наше општинске организације, почев од њеног затварања, форумског рада на различитим нивоима, па до великог броја неорганизованих и не укључених омладинаца у рад омладине. Највећи дио посла још увијек на својим леђима носи мали број ом-

ладинаца кроз чију се активност испољава и манифестује рад читаве организације. То су недостаци које у наредном периоду треба отклонити како кроз акцију унутар саме организације тако и кроз сарадњу и помоћ свих чинилаца наше општине.

У документима усвојеним на Једанаестом конгресу Савеза комуниста Југославије — тезама за припрему ставова и докумената конгреса Савеза социјалистичке омладине — тачно су утврђени задаци и улога младих у нашем друштвено-политичком систему. Од њих се очекује да са свим осталим снагама нашег друштва креативно утичу на рјешавање основних питања даљег развоја нашег самоуправног система. Омладина то може постићи ако, поред осталих услова, дође до изражаја и масовност у њеном раду. Зато је потребно далеко веће ангажовање младих на подручју наше општине да кроз свакодневну активност у својој организацији рјешавају егзистенцијалне проблеме.

Свето Маровић

Петар Первић

је упозорено на обавезу да уреди своје двориште и припадајуће земљиште. Биће доведена у исправно стање градека расвјета и постављени славулице и транспаренти на истакнутим мјестима, уређени споменици и спомен-обилежја.

У области комуналних дјелатности ради се на изради пројеката и инвестиционо-техничке документације за све саобраћајнице на подручју насеља Подкошљун. Ови послови одвијају се у заједници са Самоуправном интересном заједницом за изградњу и уређење Будве, а планирано је да се заврше до краја октобра. У току је и акција на прикључивању свих стамбених зграда на канализациону мрежу, која је у овом насељу изграђена удруженим средствима радних организација и самодоприноса грађана, у чему је одлучујући допринос дала Самоуправна интересна заједница за изградњу и уређење Будве (50%). Обезбјеђена су и средства за набавку опреме јединица територијалне одбране.

дегације, присуствују и заинтересовани грађани. Остварена је врло добра сарадња са Извршним одбором Општинске скупштине и службама органа управе. Готово свакој сједници делегације присуствује по један или два члана Извршног одбора и представник стручне службе органа управе, зависно од материје која се на сједницама разматра. Ово је, свакако, битан предуслов за ефикасан рад делегације, а повећава и интересовање грађана за питања на дневном реду.

Извршни одбор и Савјет Мјесне заједнице, такође, активно дјелују. Редовно се одржавају солидно припремљене и садржајне сједнице на којима се разматрају најактуелнија питања. То што нема „празних“ састанака, као и што се води графикон одсуствања, односно присуствања сједницама делегације, допринијело је да није било случаја да се због недостатка кворума било каква састанак одложи.

В. С.

ИЗ ОСНОВНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА УДРУЖЕНОГ РАДА

„СЛОВЕНСКА ПЛАЖА“ — ПРИМЈЕРАН КОЛЕКТИВ

Основна организација у друженог рада „Словенска плажа“, једна је од најуспјешнијих радних организација које се баве угоститељством на нашој ривијери. Ово би, дакако, била сувопарна констатација да иза ње не стоје резултати. А резултата и података о њима има напретек.

Ових дана посјетили смо колектив и разговарали с неколицином његових чланова. Ево што смо том приликом забиљежили.

Комплекс „Словенска плажа“ чине „Интернационал“ са 584, „Славија“ — 540, „Адраитик“ 208 и Плажа — 324 кревета. ООУР располаже и са неколико објеката ванпансионске потрошње: „Плава шкољка“, „Зелени гај“, тераса хотела „Интернационал“ и Мљечни ресторан. У оквиру „Интернационала“

ради Рекреациони центар — институција која се већ лично ухотела и стекла репутацију и ван граница наше земље. Све ове објекте опслужује 263 стално запослена радника и 267 „сезонаца“.

О кадровским могућностима ове радне организације и стручној осposобљености радника на најважнијим туристичко-угоститељским пунктовима најбоље говоре резултати које су чланови овог колектива постигли на другом збору угоститељских радника Црне Горе у Херцег-Новом. (Ово је, иначе, традиционална манифестација која се одржава сваке друге године под покровитељством Синдиката услужних дјелатности Црне Горе).

— На Првом збору, који је одржан у Будви прије двије године, били смо екипни побједници, а добијено

је и више појединачних награда — прича нам Бранко Бојковић. — Ове године у Херцег-Новом учествовали смо у скоро свим дисциплинама такмичења. Добитници смо двије златне, три сребрне и три бронзане медаље. Поред тога, освојили смо прелазни пехар „Душан Миковић“ за стручни дио такмичења екипа. Добитници смо и прелазног пехара у стоном тенису за жене.

Према одлуци Републичког одбора синдиката радника услужних дјелатности овај пехар додјељује се за успех у стручном и спортском дијелу такмичења екипи која освоји највише бодова. Пехар остаје у трајном власништву организацији која га три пута узастопно освоји.

ПОРАСТАО ЈЕ ПРОМЕТ, АЛИ И ТРОШКОВИ

Радна организација која располаже стручним и вриједним кадровима нормално је да постиже добре резултате. У првих шест мјесеци ове године постигнут је промет од 33.660.000,00 док је у истом периоду прошле године износио 24.807.000,00 ди-

цијене услуга, струје, воде, прања рубља — за око 25%. Ни лични доходи цијесу „за мрзнути“, већ су повећани у маси. Треба очекивати пораст трошкова пословања и у наредном периоду: покупило је месо, мљечни производ, поврће... Повећани су и губици на име ненаплаћене реализације у односу на прошлу годину. За прво полугодје 1977. године губитак по том основу износио је 17.011.000,00, а у овој 23.710.000,00 динара. У прошлој години ненаплаћени дуг од купаца износио је 5.734.000,00, а ове године до сада је остало ненаплаћено 9.753.000,00 динара.

НЕШТО БИ ТРЕБАЛО МИЈЕЊАТИ

Једну од главних потешкоћа у раду представља снабдијевање.

— Снабдијевање иде углавном добро преко организације „Монтенегрокомерц“ — каже Мато Петковић. — Само, немамо увида у њихове уговоре, како бисмо могли упоредити набавне цијене с фактурисанима. Моје је мишљење да би требало да дође до мало слободније набавке од стране ООУР, да у појединим случајевима можемо сами набављати одређене робе. Док је зелье на пијаци од три до осам динара, ми га плаћамо по 10 и 12 динара. Или, други примјер, наш камион чека на Груды код Дубровника да би прихватио робу из камиона с приколицом који долази од Чачка!

— Јесте — сложио се и директор Бојковић — нешто би требало мијењати у организацији снабдијевања. Истина, обједињена набавка и продаја на нивоу „Монтенегрокомерца“ далеко је боље рјешење од првобитног, али га треба поставити на здраву основу. Општа је констатација да је „Монтенегрокомерц“ у привилегованом положају самим тим што има монопол у снабдијевању. Пласман му је унапријед обезбијеђен конкуренцијом. То је онеспособило трговину на подручју гдје он дјелује. Наша је оцјена да је он кадровски и организационо лоше постављен. Као велики посредник, има обезбијеђене бенефиције код „Монтенегро туриста“. Међутим, нема рјешен систем комуницирања обрачуна. Једном ријечју, уздигао се изнад свих, и основне организације удруженог рада немају увид у његово пословање. Зато је то наш основни проблем у раду. Но, надамо се да ће нови самоуправни споразум који сад правимо у духу Закона о удруженом раду регулисати те проблеме. Треба уложити напоре свих да се односи између „Монтенегрокомерца“ и потрошача доведу у законске оквире.

У ООУР „Словенска плажа“, као и на читавој нашој ривијери, сезона је још у пуном замаха. Сви капацитети су попуњени до последњег мјеста. Пуне су терасе, ресторани, плаже. Тако ће, кажу, бити све до краја октобра. Од 1. септембра цијене пансиона у свим објектима смањене су за 30%.

В. Станишић

ИСТИЧЕМО

Најбољи међу добрима

Зорица Вујовић

Домаћица хотела „Интернационал“ Зорица Вујовић и Жарко Калезић, конобар у истом хотелу, спадају међу најбоље раднике у Основној организацији удруженог рада „Словенска плажа“. Заједничко им је још и то да су, као чланови Савеза комуниста, врло активни у друштвено-политичком животу и што немају стан.

Зорица је рођена у Љуботињу, Добила је стипендију и завршила Средњу угоститељску школу у Титовграду, а потом Вишу школу за хотелске домаћице у Дубровнику. Домаћица је хотела „Интернационал“ од 1972. године. Њен посао представља веома важну карикатуру у оном позамашном ланцу који се може назвати комплетна туристичка услуга. Свако јутро треба да распореди четрдесетак дјевојака, да их обиђе, контролише њихов рад, да саслуша евентуално жеље, жалбе или примједбе гостију, да што прије нађе рјешења за све. И, све то треба да буде пропраћено оним неуспјешним осмјехом домаћице, осмјехом који изражава радост што је гост у кући и жељу да буде задовољан.

— Мој посао није нимало лак — каже Зорица. — Задужена сам с великим инвентаром, а о томе треба водити рачуна. Поред тога, није лако руководити са женама. Од њих четрдесет свакодневно су три до четири на боловању, а њихов посао треба неко да ради.

Зорица Вујовић већ једанаест година успјешно обавља своје радне задатке. Њен лични доходак је око 4.900 динара од чега треба платити стан и храну. Стан заправо и нема ако већ једанаест година живи и ради у Будви, тек је на 38. мјесту на списку радника који су уложили захтјев за добијање стана.

Жарко Калезић је један од оних не тако бројних конобара, који је научио да ће гост бити задовољан и са слабијим јелом само ако му се послужи на културан начин. Многи гости из разних европских земаља који годинама проводе одмор у Будви и у хотелу „Интернационал“ хоће Жарков реон.

— Јесте, за мене је највећа награда када ме гост тражи, када хоће да га ја

Жарко Калезић

служим — каже млади Даниловграђанин, који је већ постао Будванин, јер је од 1966. године у Будви, мада ни он још нема свој кров над главом, већ живи као подстанар, плаћајући по 1500 динара мјесечно на име станарине.

— Хотел „Интернационал“ није само пансион. Ту су ручкови, пријемни... Али Жарко је заиста тако врсан конобар да је он свакоме ко дође увијек „наредан“ и увијек је тамо гдје треба показати спретност и вјештину.

В. С.

БЕЗ СТАНА

У Основној организацији „Словенска плажа“ има око седамдесет радника који чекају на рјешавање стамбеног проблема. Многи од њих живе под доста тешким условима као подстанари, сустанари или као радници — путници. Просјечан лични доходак у овом колективу је 4600 динара, па су многи од њих седамдесет принуђени да од личних примања сваког мјесеца издвајају од 1000 до 2000 динара за стан.

Радна организација улаже напоре да стамбене проблеме ријешити путем куповине станова или давањем кредита за стамбено изградњу. У последње три године купљено је шест станова, а још двадесет проблема је ријешено путем кредита. У овој години издвојено је око 800.000 динара за рјешавање стамбених проблема, што је недовољно у односу на број радника који чекају стан.

Од 1. јануара до 15. августа ове године остварено је око 242.250 ноћења у објектима „Словенске плаже“, док је у истом периоду прошле године било 196.532. Од укупног броја остварених ноћења у овој години 163.877 отпада од стране туристе. Још од маја мјесеца сви капацитети овог хотелског комплекса су, такође, стално попуњени.

Ванпансионска потрошња на нивоу ООУР износи дневно до 180.000,00 динара, што у односу на прошлу годину представља повећање за 30%. Поједини објекти ванпансионске потрошње повећали су промет и за 100%.

— Знатно је порастао промет у односу на прошлу годину — каже шеф рачуноводства Мато Петковић — али је повећана и амортизација, па

ВИЈЕСТИ ИЗ ПЕТРОВЦА

Гости се дочекују с добродошлицом

Не само објекти Основне организације удруженог рада „Палас“ у Петровцу на Мору — „Кастел-ластва“, „Олива“, „Ривијера“ и „Сутјеска“ — своје госте, који их годинама не изневјеравају, имају и многа домаћинства у овом преко лjeta изванредно посјећеном мјесту. А како и пеће када су Петровчани по гостопримству и срдчности надалеко познати! Ту је — како нам је рекао Драган Миливојевић из околине Валава — и пејзаж какав се ријетко гдје срета, изванредна плажа и, изнад свега, овдје вас дочекују као најрођеније — са добродошлицом и испраћају с најљепшим жељама за добар пут, при чему не заборављају да вам упуте позив за идуще лето. Јован Пантелић је један од многих који је одушевљен боравком у Петровцу, и то у првом реду зато су мјештани „веома пријатни и срдчни, па се човек, већ после неколико дана боравка са њима сроди“. Иако је први пут у Петровцу, и то само на прогутвању, Миле Пропадовић из Чачка је примјетио оно што, по правилу, сви запазе — срданост ових људи и добру услугу у угоститељским објектима.

БРИГА О ТУРИСТИМА

Да би гостима омогућили што пријатнији одмор и у исто вријеме да се упознају с близом и даљом околином, Основна организација удруженог рада „Петровац“ организовала је излете аутобусима до Дубровника, Цетиња, Ловћена, Старог Бара и Улциња, а излетичким бродом до Светог Стефана, Будве и Бара. Многим гостима осталим су у најљепшој околини излетили до плажа Драгачице, Бијелогора, Буљарица, гдје су им припремани рибљи специјалитети, а нарочито то до Пантровске горе, гдје је за ручак сервирана његушка пршута, сир и јагњеће печење с печеним кромпиром.

„КАСТЕЛ-ЛАСТВА“ ОТВОРЕНА И У ОКТОБРУ

Хотел „Б“ категорије „Кастел-ластва“, који располаже са 354 лежача, биће отворен до краја октобра. Цијене пансиона у септембру износе 220 динара, а у наредном мјесецу, како смо обавијестили, биће знатно ниже — 140 динара дневно.

Марко Гиљача

Петровац

У оквиру широких активности одлука XI конгреса СКЈ и VII конгреса СК Црне Горе, у организацији Републичке конференције ССРН и Републичке конференције ССО, ове године се у свим крајевима наше Републике, први пут организује акција под називом „Јединствени у одбрани и заштити“. Она ће ове године трајати два дана (21. и 22. октобар), а у будуће ће постати традиционална и одржаваће се сваке године у априлу.

По својој ширини и свеобухватности концепције ова манифестација ће представљати смотру политичког ра-

ЈЕДИНСТВЕНИ У ОДБРАНИ И ЗАШТИТИ

Смотра спремности и мобилности

сположења, мобилности, спремности и одређености најширих слојева народа за одбрану и заштиту тековина наше револуције, у којој ће Социјалистички савез као најшири фронт организационих социјалистичких снага на подручју одбране и заштите нашег друштва, имати своју најпуну афирмацију.

Основни и најзначајнији циљ манифестације „Једин-

ствени у одбрану и заштиту“ 78 јесте да у најразноврснијим активностима узму учешћа све друштвено-политичке и друштвене структуре, организације и органи, дјеца, омладина, радни људи и грађани, територијална одбрана и ЈНА, да се провјере и потврде до сада стечена знања, степен организованости и оспособљености становништва и, на тај начин, доприне даљем развоју система општеномладинске одбране и друштвене самозаштите. Акција има за циљ и усвајање нових знања о томе како даље развијати одбрамбене и заштитне активности у свакој средини, с тим што ће доћи до изражаја пуна самоиницијатива и самоорганизованост свих учесника у акцији.

У остварењу основних замишљања и циљева акције у нашој општини ће учествовати све друштвено-политичке и друштвене структуре, а тежиште ће бити у основним организацијама удруженог рада, мјесним заједницама и другим самоуправним организацијама и заједницама, укључујући и најмање радне колективе и најудаљенија села и засеоке. Зависно од специфичности и могућности појединих средина, програмима акције ће, поред извођења и показивања бројних и разноврсних вјештина, бити обухваћени и други веома корисни и хумани садржаји, као што су добровољно давање крви, чишћење и уређивање човјекове околи-

не, културно-просвјетне и културно-умјетничке приредбе, спорта и друга такмичења.

У разговору с председником Општинског штаба Љубом Анђусом, сазнали смо да је у основним организацијама удруженог рада, мјесним заједницама, друштвеним организацијама, школама, спортским клубовима другим самоуправним организацијама, у току радова на изradi детаљних планова активности, који ће у складу

с могућностима, и потребама одређене средине, бити конципирани на јединственим претпоставкама подручја (ратна опасност, ваздушни напад, рад у тзв. илегалним условима, поступак у случајевима катастрофалних потреба, пожара и слично). Већ је одржано савјетовање на коме су дата неопходна упутства, што ће омогућити сачињавање еластичних планова, у циљу масовног учешћа радника, пољопривредника, дјеце, омладине и грађана у широком спектру активности које, посредно или непосредно, доприносе реализацији концепције општеномладинске одбране и друштвене самозаштите.

Б. Крговић

Убрзати израду планова

На састанку представника свих друштвено-политичких и друштвених структура у општини, који је одржан 13. септембра 1978. године, анализиран је ток припрема у вези с реализацијом активности у оквиру манифестације „Јединствени у одбрани и заштити“. Том приликом констатовано је да се она у нашој општини не одвија потребним интензитетом и да је неопходно убрзати израду планова и што прије се договорити на нивоу мјесних заједница, основних организација удруженог рада и других субјеката који ће учествовати у акцији.

Састанку је присуствовао и Бошко Ђукић, командант Републичког штаба акције. Оцјењујући тренутно стање припрема, он је, између осталог, рекао:

„Иако је Координациони одбор за општеномладинску од-

брану, безбједност и друштвену самозаштиту Републичке конференције ССРН утврдио да планови активности морају бити усвојени најкасније до 20. јуна ове године, многи субјекти у нашој општини то још увијек нијесу учинили, због чега се морате максимално ангажовати да би убрзали послове и оставили довољно простора за конкретну провјеру, уигравање и увјештавање активности прије 21. и 22. октобра. Ми смо спремни да вам, у границама могућности, пружимо помоћ, а морам да додам још и то да је неопходно и веома значајно да средства информисања прате ову акцију, популаризује је и на тај начин допринесу њеној афирмацији и успјеху, у ком циљу Општински штаб треба да се договори с Редакцијом „Приморских новина“ и пре доставницима других средстава јавног информисања.“

Ка још бољим резултатима

Координациони одбор за друштвену самозаштиту, на сједници од 8. септембра 1978. године (председавао Пеко Лијешевих), након детаљног и свестраног анализа стања односа, питања и појава у вези с функционисањем свих субјеката и механизма овог изузетно значајног подручја друштва не дјелатности, оцијенио је да је стање друштвене самозаштите, у цјелини посматрано, добро и да су у овој години постигнути здвољавајући резултати. Захваљујући, прије свега, будности и активности органа и служби Одјељења унутрашњих послова, затим ефикасности мјера друштвене самозаштите у организацијама удруженог рада, мјесним заједницама и другим самоуправним организацијама и заједницама, постигнути су значајни успјеси на плану криминалне превенције, сузбијања друштвено опасних дјела и благовременог откривања њихових извршилаца.

И поред низа успјеха и позитивних резултата, још увијек, због ниског степена безбједносне свијести радних људи и грађана у основним ћелијама друштва, није довољно афирмисано схватање о потреби чвршће и организоване сарадње између појединих субјеката друштвене самозаштите, због чега нису испуњена сва очекивања на плану противпожарне заштите и сузбијања привредног криминалитета. Још увијек има случајева да се друштвена самозаштита третира периферно и схватања

Са сједнице Координационог одбора

да се исцрпљује организовање физичког обезбјеђења, постављањем стражара и на бавком опреме и наоружања.

Оцијенио је да у наредном периоду мора бити посвећена нарочита пажња циљу безбједносне културе и практичној потврди начела да се друштвена самозаштита не своди само на физичко обезбјеђење објеката, већ да као функција самоуправног друштва и основа његове безбједности обухвата цјеловит систем мјера и активности које се организовано предузимају ради заштите уставног уређења, самоуправних права радних људи и других права и слобода човјека и грађанина, друштвене имовине, личне имовинске сигурности и еколошког друштвеног развоја. Сигурно је да би из вишег нивоа безбједносне свијести и културе резултирао и већи степен заштитености објеката друштвене самозаштите и других виталних вријед-

ности самоуправног друштва.

Посебну пажњу учесника расправе привукло је веома садржајно и документовано излагање Миодрага Јањушевића, начелника Одјељења унутрашњих послова. Он је говорио о теоријским, идејним и политичким основама система самозаштите, о њеној ефикасности и практичном функционисању, потреби веће сарадње и ревности једног односа радних људи и грађана, испољеним недостацима и опасностима које из тога вребају, илустрирајући своје излагање интересантним примјерима из праксе.

Одбор ће преко надлежних органа Скупштине општине покренути веома корисну иницијативу за формирање добровољне ватрогасне јединице и дати низ предлога, који ће допринијети ефикасности система друштвене самозаштите и постизању још бољих резултата.

Б. К.

Љето под шаторима

Већ годинама на подручју будванске општине табори извиђачки одред „Браћа Миладинови“ из Скопја и ужива гостопримство грађана ове општине. У првом реду Мјесне заједнице Бечићи. Ове године ријешила сам да проведем пет наестодневни одмор заједно са извиђачима и доживим љепоту извиђачког живота. И, нијесам се разочарала. Напротив, одушевљена сам. Мојих петнаест дана одмора, ту у прекрасном амбијенту стољетних маслинових стабала, под жутим шатором, прошли су као прелијепи сан. Уз пјесму, свирку и ритуал читања дневне заповјести и дизања и скидања заставе неосјетно, као тиха ријека, текли су дани. Ракошно сунце на прекрасној бечишкој плажи за мене је посебан доживљај. Никада раније нијесам нешто слично видјела ни доживјела. Први пут сам на Црногорском приморју, али сам од својих пријатеља слушала о љепотама овог краја и доброту људи који ту живе. Мада сам била ријешила да се потпуно опустим и одморим, моја професионална болест ми није дозволила да не потражим одговор на питање шта је то што хиљаде мојих Скопјанаца привлачи да баш сваке године поведу по петнаест дана у Бечићима. Да ли је то само море, сунчање, логорски живот? ... Посматрала сам те људе у логору — дјечак, дјевојчице, старце и дјецу, и мјештане из оближњих кућа. Примјетила сам да се они поздрављају као стари знаци и пријатељи. Тада сам схватила да то није само море, сунце, сунчање и логоровање. Сазнала сам да је Извиђачки одред „Браћа Миладинови“ добио и Новембарску награду ослобођења Будве. Да су писале „Приморске новине“ и „Побједа“ о подвизима скопских извиђача на гашењу пожара у Кошљуну претпрошле године. Да нема културне, спортске и друге манифестације на подручју ове комуне од јуна до септембра на којој скопски извиђачи из овог одреда нијесу присутни. Исто тако, овдје у Бечићима сазнала сам да су ове године на прослави Илинденског устанка у Скопју присуствовали представници будванске општине. Дакле, скопски извиђачи извршили су један велики задатак — створили су мост братства који више нико неће срушити.

Тако, и ја постадох скопски извиђач у Бечићима. И

то у последњој овогодишњој смјени. У том мом „извиђачком“ ријешила сам да направим ово неколико редака за овдашњи локални лист „Приморске новине“.

Последњи је дан смјене. Треба паковати ствари и опрему. Сви то раде безболно. У очима сваког чита се туга што је дошао крај тако дивног живота, што се треба растати, бар за годину дана, с друговима, пријатељима и познаницима. Другови Вангел Глевчевски и Трајче Божиновски, старешина Одред и начелник смјене, издају наређења за паковање, али и они су тужни.

— Ових дана — каже Трајче — организовали смо неколико излета до Будве, Светог Стефана и неколико посјета културно-историјским споменицима у околини. Лијепо нам је било, а то је најважније. Имамо велико разумијевање друштвено-политичких организација у мјесту. Осјећамо се као грађани ове општине и живимо заједно с њеним проблемима и успјесима. Уосталом, није ми чудо, јер ми који смо ту сваке године имамо то задовољство да гледамо како се ова прекрасна ријека пред нашим очима развија и расте.

Стари извиђач Данчо Игњатовски не може да се уздржи а да и он нешто не каже:

— Све љепоте и узбуђења из овог краја носим у родно Скопје. Учествовао сам у гашењу пожара који је недавно избио на овом подручју — то је моја хвала за све што ови људи чине за нас.

Чули смо и мишљења мјештана о врлинама извиђача из Одред „Браћа Миладинови“. Иво Прибиловић, функционер у Мјесној заједници Бечићи и први командир логора, каже да они, заиста, часно носе име браће Миладинови. Њихов коректан однос и лијепо понашање увијек је на висини. „Сматрамо их као своје мјештане, са њима добро сарађујемо и увијек рачунамо на њих. Зато нам тешко пада када завлада тишина у логору, кад нестане извиђачко чадорје“.

Довиђења до следећег листа.

Олга Тасевски

Неопходни су трајнији извори за финансирање васпитања и образовања

Како схватити зашто ова изузетно родна година није напунила „трлезу“ Самоуправне интересне заједнице основног васпитања и образовања?

Главни приходи Заједнице пристижу из личних дохода, а они су порасли само за планирани проценат поскупљења трошкова живота. Запажени туристички пораст у овој години ту није могао ништа битније измијенити.

Поучени искуством из ранијих година, органи СИЗ основног васпитања и образовања, приликом доношења и усвајања финансијског плана за ову годину, указали су на овај проблем. Међутим, због интенције да се привреда даље не оптерећује, нове додатне дажбине нијесу имале друштвено оправдање. Друштвено-политичка заједница, због наслиједених дуговања и нових обавеза које нормално прате сваки позитивни друштвени развој, није могла интервенисати буџетом. Сви смо то схватили и, онако како то слиједи, путем самоуправног договарања и споразумијевања, охрабрили надом у „ту-

Предвиђања су, нажалост, и овог пута била тачна. Извори финансирања дјелатности СИЗ основног васпитања и образовања не обезбјеђују довољно средстава за праћење извршења програмских задатака и обавеза. И поред оптимистичких предвиђања и жеља о плодној туристичкој берби, „колач образовања“ у протеклих девет мјесеци није много порастао у односу на прошлу годину, а, судећи по приливима, нема наде да ће се до краја године догодити чудо. Истина, туризам није подбацио. Напротив, туристички бум још траје.

ним условима. Нова зграда основне школе већ успјешно остварује одговорну и племениту друштвену функцију. Пошто се приликом доношења финансијског плана нијесу могли тачно наслутити трошкова одржавања и рада у новој школи, остављено је и то за касније. А како је то „касније“, потребно је да се темељито проучи и размисли.

Школа ће имати велике режијске трошкове, савремена кабинетска настава тражи и одговарајуће улагања појединачно и шире друштвене заједнице. Због великог простора, који тражи појачан хигијенско-технички приступ, повећан је број извршилаца на неким радним мјестима.

Својом педагошком мисијом школа треба да прерасте у истински расадник знања у току читавог дана, а не за одређени број часова. Продајени и цијелодневни боравак дјецe у школи, када ученици стичу и усвајају знања у школи, а књиге носе кући петком увече, трајна је девиза СИЗ основног васпитања и образовања. А за спровођење ових и других педагошких захтјева не само што нема ни једног предвиђеног динара, него се још не наслућују ни сигурнији извори. Самоуправна интересна заједница не види излаз — у овим условима финансирања оптерећена је великим кредитима и каматама за изградњу и опремање школе, јер самодопринос ни

је могао да прати настале обавезе у износу око 13 милиона динара.

Самодопринос истиче крајем ове године. Као једино и основно рјешење овог проблема намеће се његово проужење за још двије-три године ради санирања дуговања око изградње школе у Будви и Дома културе у Петровцу.

Остају неријешени акутни проблеми дворишта и спортских терена школе, приступних путева и преласка преко магистрале. Трошна монтажна зграда Основне школе у Петровцу тражи да буде замијењена новом, а привремено смјештај ученика средњег усмјереног образовања захтијева трајно удомљење овог нашег привјенца. За овако важне друштво не подухвате продужетак са модоприноса значајно би само кап воде у мору. Зато ће бити потребно и његово повећање, јер закон о инвестицијама је јасан и ригорозан: могу се градити само објекти са затвореном конструкцијом финансирања.

Док би се нови објекти и стари дугови рјешавали солидарношћу одрицањем грађана који нијесу затајили, када су били у питању витални друштвени интереси, дотле би се за редовну дјелатност основног васпитања и образовања, путем шире друштвене ангажованости, морали потражити знатно сигурнији и трајнији извори финансирања.

Свето Радуловић

ИЗВОРИ КОЈИ НЕ ПРЕСУШУЈУ

Нова зграда основне школе отпочела је васпитно-образовну мисију. Функционалност унутрашњег садржаја пружа не пресушно врело организовања разноврсних облика рада у складу с порукама Закона о основном васпитању и образовању.

По девизи сваки грам друштвеног повјерења носи са собом и грам одговорности, колектив Основне школе „Стјепан Митров Љубиша“ већ на старују је почео да враћа свој дуг друштву. Не губећи корак и замах, без обзира на стартне тешкоће у новим условима, колектив је донио одлуку да на законским основама организује рад нижег музичког образовања. Тако се, последице дугогодишњег погуцања, музичко образовање нашло под правим кровом, гдје му се пружају широке могућности за разноврсност и квалитет.

С. Р.

ристичку жетву“, усвојили финансијски план СИЗ основног васпитања и образовања с планираним минусом од 1.600.000 динара. Досадашњи приходи наговјештавају реалност овог минуса.

Да не би биле парализане и заустављене многе виталне функције образовања у случају да извор пресакне, договорено је да самоуправни органи Заједнице, Извршни одбор Скупштине општине и други корисници средстава опште и заједничке потрошње, негдје крајем септембра или почетком октобра, заједнички сведу рачуне и нађу пут ка поравнању и санирању планираног губитка.

Првог септембра почела је настава у новим савреме-

ОДАБРАЛИ СМО ЗА ВАС

ЖРТВОВАНИ

Драгутин Гавриловић, мајор српске војске и командант посљедње одбране Београда у трагичним данима 1915. године, позвао је своје проријеђене борце на херојство и врхунски патриотски подвиг прије него што су пошли у посљедњи јуриш и изгинули готово до посљедњег човјека. Ево тог говора изговореног у одбрану Београда:

„Јунаци!

Тачно у три часа непријатеља треба разбити вашим силним јунашвом, разнети вашим бомбама и бајонетима. Образ Београда, наше престонице, мора да буде светао.

Војници!

Јунаци!

Врховна команда избрисала је наш пук из бројног стања, наш пук је жртвован за част Београда и отаџбине. Ви немате, дакле, да се брињете за животе ваше, они више не постоје. Зато напред у славу!..“

Десет година раније, 8. фебруара 1904. године, пред битку код Порт-Артура, јапански адмирал Камимура Хиконоја позвао је добровољце који ће поћи на „брандеру“, врсту брода који је требало да буде потопљен, како би се затиснуо залив и онемогућно излазак ру-

ске флоте из њега. Иако је било јасно да се морнари који пођу на „брандеру“ предају добровољној смрти јавило их се три пута више него што је било потребно. Пред полазак на њихов посљедњи задатак адмирал им је одржао сљедећу здравицу:

„Синови моји!

Шаљем вас у смрт и ми се више никада неће мо видјети. Никада више нећете видјети своје родно мјесто, ни своје миле и драге, дјecu, родитеље и пријатеље. Имате да прамите најстрашнију смрт. О, ви којима је срце задрхтало на ријечи што вам поручујем, који осјећате ма и тренутно да губите храброст, одступите — јер се од вас тражи оно што надмашује снагу највећих јунака. (Војници громко одговарају са: „Бансај!“ и „Ура!“)

У свом побожном и свечаном тренутку, кад видим вашу часну одлучност да извршите један тежак задатак, треба да се с вама опростим и да се занавијек растанемо.“

Изложбе у галерији „Санта Марија“

Борислав Димитријевић, архитекта, сликар и дизајнер из Београда, изложио је у Галерији „Санта Марија“ тридесет и двије слике рађене у уљу. Његова омиљена тема су мотиви с приморја — од Цриквенице, Макарске, Дубровника до Будве и Светог Стефана. Он слика древну архитектуру градова, чија историјска прошлост говори о непролазности љепоте, као што су кула Минчета у Дубровнику, дубровачке зидине, сакрални објекти у Макарској, Цриквеници и Будви, затим детаљи архитектуре из Старог града Будве и Светог Стефана.

Димитријевићево сликарство у струјању импресионистичког манира, с наглашеним богатством боја. Четкница му је бар-

шунаста, понегдје широког по-теза. Поред сликарства, он се успјешно бави и ликовно-скулптуралним рјешењима, о чему и свједоче бројне награде за меморијалну архитектуру споменика у Титовом Велесу и за споменик палим борцима у Чачку.

Петро Никчевић се представља са седамнаест слика средњег и већег формата у техници уља. Његово сликарство креће се од реалних доживљаја до надреалистичког поимања свијета. Као и сваки умјетник, и он носи свој замишљавајући — готово на сваком од седамнаест радова осјећа се присутност најближе околине. Његов ликовни језик је близак фантастички. Слике су му халуцинантне, боја блиска сфумату и тамној гаји тонова.

ИЗ РИЗНИЦЕ СВЈЕТСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

Над Живаговим одром

(ОДЛОМАК ИЗ РОМАНА „ДОКТОР ЖИВАГО“)

временој свјетској литератури“, јесте у идеји о човјековој слободи и могућности њеног остваривања упркос мучним искушењима чије се драстичности граниче са апокалипсом, у цијелом спектру.

Као да је имала двадесет живота, безброј пута већ губила Јурија Живага и нагомилала читаво искуство свог срца за ову прилику, тако је све што је осјећала и радила поред овог ковчега било у право вријеме и на свом мјесту.

О, то је била љубав, слободна, дотле непостојећа, ни чему слична! Они су мислили као што други пјевају.

Они су се вољели не из неизбјежности, не „погођени страху“, као што се то лажно представља. Они су во-

љели једно друго зато што је тако жељело све око њих: земља под њима, небо изнад њихових глава, облаци и дрвеће. Можда и више него њима самима, њихова љубав свидјела се свијету око њих: непознатима на улици, даљини која се за њих откривала у шетњи, собама у којима су се усељавали и у којима су се сретали.

Ах, то, то је било оно главно што их је чинило блиским, што их је сједињавало. Никада, никада, чак ни у часовима највећег заноса среће није их напуштало оно највише: уживање у општој грађевини свијета, осјећање повезаности са цијелом његовом сликом, ујеђење да припадају љепоти читавог призора, цијелокупне васионе.

Они су живјели само кроз ту сједињеност. И зато их није привлачило уздизање човјека над осталом природом, помодно кокетовање с њим, то човјекопоклонство. Начела лажне друштвености преобраћене у политику чинила су им се биједном рукотворином и остала су им страна.

Она поче да се опрашта од њега свакодневним ријечима здравог, неуглађеног разговора који је разбијао оквире реалности и није имао смисла као што немају смисла ни хорони и монолози у трагедији, говор у стиху, музика и остале условно сти, које се могу оправдати

ЗА МЛАДЕ * О МЛАДИМА * МЛАДИ О СЕБИ

ДЈЕЧЈА НЕДЈЕЉА — ОД 2. ДО 8. ОКТОБРА

Дјеца су наша највећа драгоценост

„... Тежиште активности Савеза комуниста“ — истиче се у документима XI конгреса СКЈ — „треба усмјерити на развијање свијести и праксе о томе да је подизање дјетета и брига о њему веома значајна компонента укупне друштвене репродукције и допринос изградњи човјека као основног и незамењивог носиоца развоја нашег социјалистичког самоуправног друштва. У том смислу, брига о дјетету, уз незамењиве обавезе подједнако мајке и оца, прворазредна је функција удруженог рада и других субјеката друштва у целини. Свестран физички и психички развој дјетета подједнако је заједнички интерес родитеља и друштва“.

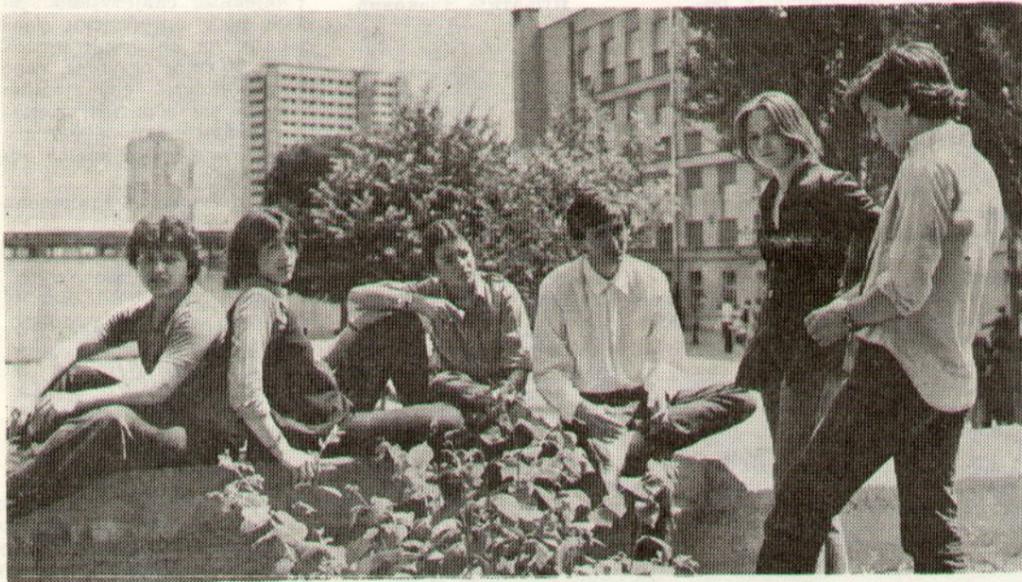
Сва настојања нашег друштва и субјективних снага на челу са Савезом комуниста Југославије усмјерена су само једном циљу — да човјек буде што слободнији у личном изражавању и стварању, да може на основу друштвене својине над средствима за производњу слободно радити и стварати за своју срећу. Суштински дио таквог настојања је и нахуманији однос према дјецы — настављачима дјела које је започето и које се ствара. Стога је од изузетног значаја да проблематика друштвене бригае о дјецы свакодневно буде у кругу непосредних интереса о којима радни људи расправљају и одлучују у удруженом раду, самоуправним интересним заједницама, делегацијама и делегатским тијелима и друштвено-политичким заједницама. Једино тако могуће је плански из-

грађивати друштвену свијест о положају и потребама дјецы у самоуправној социјалистичкој заједници.

Брига за дјецу мора бити свакодневна и свестрана

У друштвено-политичким заједницама изграђене су пројекције дугорочног развоја друштвене бригае о дјецы за које ће удружени рад, порастом продуктивности рада и даљим јачањем економске снаге друштва, обезбиједити потребна средства.

Међутим, за дјецу која данас живе своје дјетињство, свако „сутра“ значи заувјек пропуштену прилику. Зато је значајан задатак обавеза да се усклађеном акцијом свих организованих друштвених снага и свих радних људи већ данас сваком дјетету у мјесној заједници створе услови за свестран развој.

само условношћу узбуђења. Условност, која је сада оправдала нелогичност њеног лаког, неприпремљеног говора, биле су њене сузе у којима су тонуле, купале се и умивале њене свакодневне, животне, непразничне рјечи.

Чинило се да су се управо те рјечи, влажне од суза, саме сливале у њено магно и брзо тепање. Тако вјетар њише свиленасто и влажно лишће окупано топлим кишом.

— Поново заједно, Јурочка! Бог нас је опет саставио! Замисли само, ужас! О, ја не могу! Господи! Плачем и плачем! Помисли! Ето, опет нешто налик на нас, из наше ризнице. Твој одлазак, моја процаст. Опет нешто велико, неотклоњиво. Загонетка живота, загонетка смрти, љепота генија, љепота откривања — то је нама било разумљиво. А ситне свјетске сплетке, као што је прекрајање Земљине, кугле, — то, извините, пустите нас, то није наша ствар.

Збогом, велики, рођени мој! Збогом, гордости моја! Збогом, мој брзи, дубоки по точе! Како, сам вољела твој непрекидни жубор, како сам вољела да се бацам у твоје хладне таласе!

Сјећаш ли се, опраштала сам се од тебе тамо, онда у снијегу! Преварио си ме! Зар бих ја отишла без тебе? О, знам, знам, ти си то урадио преко воље, ради мог тобожњег добра. И отада се све суновратило. Господи! Шта сам тамо искусила, шта сам поднијела! Али ти ништа не знаш. О, шта сам учинила, Јура! Шта сам учинила! Ја сам таква злочинка, не можеш ни замислити. Али ја нисам крива. Ја сам тада пре лежала у болници три мјесеца, један без свијести. Од тада мени нема живота, Јура. Нити мира од жалости и муке. Али ја ти не говорим, не откривам оно главно. Не могу то да кажем, немам снаге. Када дођем до тог мјеста у животу, диже ми се коса на глави од ужаса! И, знаш, нисам чак сигурна да сам потпуно нормал-

на. Ипак, видиш, ја не пијем, као многи, не стајем на ту стагу, зато што пијана же на значи пропаст, — то је нешто незамисливо, зар не?

И она је још нешто говорила, јецала и мучила се. Изненада, зачуђено по диже главу и осврте се око себе. У соби су се одавно налазили људи, брижни, у покрету. Она сиђе с клупице и, посрћући, удаљи се од ковчега, прелазећи дланом преко очију као да циједи неиспакани остатак суза да би их руком истресла на под.

Ковчегу прифоше мушкарци и подигоше га на три убруса. Поче изношење...

Једном је Лариса Фјодорова изишла из куће и више се није вратила. По свој прилици, ухапсили су је тих дана на улици, или је пропала незнано гдје, забрављена под неким безименим бројем у касније загуљеном списку једног од небројених општих или женских конценрационих логора на сјеверу.

Организације удруженог рада, друштвено-политичке и друштвене организације, а посебно друштва за васпитање и бригу о дјецы, Савез пионира и друге организације које окупљају најмлађе — треба заједнички да обезбиједје спровођење таквог програма васпитног рада који ће обухватити свако дјете у мјесној заједници, развој читавог система облика васпитног утицаја којима ће се покрити разна подручја живота, игре, рада и стваралаштва најмлађих, остваривање договора о коришћењу терена и друштвених простора за дјецу.

Јединствен програм васпитног рада

Програм васпитног рада с дјецом у мјесној заједници треба да води рачуна о потребама карактеристичним за поједине узрасте дјецы и да обухвати све аспекте развоја личности — биолошки, психолошки и социјални. То значи програм треба да садржи елементе активности: физичке (рекреација), радне (практичне, мануелне), интелектуалне и културно-умјетничке (развијање потреба и односа према творевинама културе и подстицање стваралаштва саме дјецы). Од значаја су и активности повезане са социјалним односима које ће код дјецы развијати другарство, солидарност, усвајање моралних норми, осјећање одговорности и способност да се од малих ногу укључују у самоуправне друштвене односе.

Да би дјеца могла своје слободно вријеме да посвете свим врстама здравих и креативних активности треба да им стоје на располагању слободни простори, а неопходно је створити и могућности за њихово вишенамјенско коришћење. Све васпитне, културне и друге установе треба да буду отворене за све што се збива око њих у друштву и у животу дјецы и породице и да доприносе подизању опште културе, израстајући у својеврсне културно-васпитне центре.

Финансирање јединственог програма васпитног рада у мјесној заједници остварује се самоуправним споразумом између одговарајућих самоуправних интересних заједница, организација удруженог рада, других заједница и организација, које имају одређене обавезе према дјецы, друштвених организација које имају програме васпитања и заштите дјецы — и друштвено-политичке заједнице, доприносима основних организација удруженог рада за извршење појединих програма или учешћем у њиховом финансирању, удруживањем средстава више радних организација, самодоприносом и добровољним радом.

Рад са дјецом и за дјецу један је од облика јавне и конкретне друштвене, стручне, политичке и самоуправне активности радних људи и грађана. Многим одраслим људима блиска је брига о дјецы, многи желе, и могу, дио свог знања и времена да поклоне дјецы — могу да раде и сарађују у акцијама за унапређивање положаја најмлађих.

Непосредни произвођачи и родитељи, просветни и социјални радници, педијатри, инжењери, техничари, правници, економисти и сликари треба да жртвују дио свог времена и знања у корист дјецы. Социјалистички савез и друге друштвене снаге морају бити иницијатори окупљања и укључивања те армије добровољних сарадника у програме друштвене бригае о дјецы, којој ће се — сваком дјетету у мјесној заједници — обезбиједити услови за свакодневан и свестран развој.

Од сваког радног човјека зависи колико ћемо бити стваралачка снага и у проналажењу и примјени путева, облика и средстава друштвене акције за непосредно и дугорочно задовољење потреба дјецы у нашој социјалистичкој самоуправној заједници.

МОЖДА НИЈЕСТЕ ЗНАЛИ?

Бајкал — језеро или море

У Источном Сибиру, сјеверно од Монголије, налази се најдубље на свијету Бајкалско језеро. Најнижа тачка његовог дна налази се 1741 метар дубоко, што је огромна дубина и за море.

Бајкал се назива језером зато што није повезан с другим воденим просторима на земљи. С правом се зове и Бајкалско море, јер обухвата површину од преко 30.000 квадратних километара — око четири пута мању од Јадранског мора. И олује на Бајкалу су једнаке или веома сличне онима на мору и врло су опасне за рибаре. Површина Бајкалског језера налази се на 400 метара надморске висине, а ње

гови тамни таласи крију веома необичан животињски свијет који је врло интересантан за научнике.

ФОКЕ И МОРЖЕВИ

Фокe живе у свим хладним морима чак и у Каспијском и Аралском језеру, а највише воле воде Арктика и Антарктика. Оне се и по суку добро крећу и са урођеним осјећајем за равнотежу, као припитомљене, могу лако савладати многе вјештице не у жонглирању лоптом. Зато су оне у зоолошким вртovima увијек предмет интересовања посетилаца, пошто никада не мирују, већ непрекидно изводе разноврсне акробације.

Сисари као и фокe, моржеви често достижу тежину од 1500 килограма. Они имају дугачке очнаке, којима се служе кад излазе из воде или када с морског дна откидају љускаре — своју омиљену храну.

Фокe и моржеви највише се лове због масти и крзна, али, пошто их је све мање, лов на њих данас је ограничен.

Добар старт фудбалера

Старт наших представника у Црногорској фудбалској лиги, „Могрена“ и „Петровца“ био је сасвим успешан. Будвани су у првом колу били домаћини екипи бившег друголигаша из Цетиња и после игре изванредне игре славили побједу од 1:0. Два бода у сусрету с једним од главних кандидата за освајање првог мјеста значе много, без обзира што је „Могрен“ био домаћин. Добра форма потврђена је и у другом колу, у утакмици с „Котором“ у Котору, која, нажалост, није завршена. „Могрен“ је у првом полувремену повео с 1:0, а домаћини су у другом изједначили резултат. Будвани би највјероватније, освојили бод, или оба да је меч приведен крају. Међутим, средином другог полувремена играч „Котора“ Поповић насрнуо је на Ратка Бошковића и ударио га, након чега је настала туча, па је судија Станишић прекинуо утакмицу. С обзиром да су домаћини „започели кавгу“ највјероватније је да ће се сусрет регистровати у корист „Могрена“.

„Петровац“ је потврдио да освајање другог мјеста у прошлом првенству не представља случајан успех. У првом колу Петровчани су гостовали у Игалу одакле су се вратили с бодом, играјући периферно 0:0. У другом колу играли су у Будви (терен у Петровцу се гради, па ће се утакмице на којима је „Петровац“ домаћин играти у Будви) с пљеваљским „Рударом“ и заслужено освојио два бода, побједивши са 2:1. У овом мечу Петровчани су играли добро и могли су убједљивије савладати госте који су се доста успјешно бранили.

Освајање три бода на старту успех је „Петровца“ поготово када се има у виду да екипа стално гостује.

ОДБОЈКАШИ ПОЧИЊУ 1. ОКТОБРА

Првенство Црне Горе у одбојци почеће 1. октобра. Учествоваће седам екипа, а играће се по лига-систему (јесен — прољеће).

У првом колу састаће се: Улцињ — Никшић, Рудар (Пљевља) — Брсково (Мојко вац), Центрајадран (Бар) — Будућност (Титиград). У првом колу слободна је екипа „Авале“ из Будве.

ВАТЕРПОЛИСТИ НИЈЕСУ УСПЈЕЛИ

Овогодишњи првак Црне Горе у ватерполу, екипа „Будва“ није успјела да се квалификује за улазак у Међуреpublicку ватерполо лигу — група Југ.

Будвани су у Дубровнику изгубили квалификациони меч са екипом Вела Луке, прваком Хрватске са 7:6. Пошто екипа Бијеле, првак јужне групе међуреpublicке лиге, није успјела да се врати у прволигашко друштво, Будвани ће се у наредној сезони такмичити у Црногорској лиги.

С. Г.

ИЗ ПРОШЛОСТИ НАШЕГА КРАЈА

Године 1878. значајне у поморској историји на рода, ослобођен је дио југословенске обале од Бара до ријеке Бојане и присаједињен кнежевини Црној Гори. Тада се заворила црногорска поморска застава која је била прва наша народна застава на Јадрану послије пада Дубровачке Републике.

У рату с Турском 1876 — 1878. године, који је почео низом устанака у балканским земљама, црногорска војска постигла је значајне побједи на Вучјем Дољу, Фундини, Медуну, Спужу и приликом опсаде и ослобођења Никшића.

Рачунајући да ће Бар тешко освојити без артиљерије, црногорска влада је у прољеће 1877. послала у Трст војводу Маша Врбицу и повјерила му набавку топова и муниције. У Трсту су радили многи поморци и трговци из Боке, Далмације и Херцеговине, који су издашно помагали устанке за слободу. Између осталих, тамо се налазио познати поморац и бродовласник капетан Стево Медин¹ из Петровца. Он се, као добар навигатор и познавалац обала свога краја, укључио на брод натоварен оружјем и муницијом и довео

га до Буљарице. Искрцавање је добро организовано. Становници околних мјеста — и мушко и женско — дошли су са својим баркама и терет с брода прекрцавали на копно, након чега су га склонили на сигурно мјесто. Из Паштровића су затим Црмничани оружје пренијели на црногорску територију.

Опсједнутом Бару стигла је у помоћ турска ескадра од 10 бродова и 12 улцињских једрењака. Тукли су црногорске положаје и настојали да искрцају 2000 војника. Борбе су вођене 25 дана, а тада је доста оштећена и онеспособљена турска ескадра морала напустити бојиште: командант Бара, Ибрахим-паша, коначно је био присиљен да најави капитулацију града. Тако је 10. јануара 1878. Бар ослобођен, а истог дана је у град ушла црногорска војска.

Берлински конгрес је Црној Гори ускратио њене ратне тековине на Приморју: Спич је дао Аустро-Угарској, а Улцињ вратио Турској.

Послије многобројних дипломатских нота постигнута је сагласност да Турска уступи Црној Гори Улцињ умјесто неких пограничних об-

ласти на копно. Али Турска је одговлачила и с предајом Улциња, док је на то није присилила Међусавезничка флота сила потписница коју су сачињавали енглески, француски, руски, талијански, њемачки и аустроугарски бродови (свега 23 на броју).

У јесен 1908. године укинут је фамозни члан 29. Берлинског уговора, по коме је ослобођено Црногорско приморје од надзора ауторијских санитарних и лучких власти. Овим је Црна Гора постала потпуно суверена поморска држава.

¹ Капетан Стево (Стијепо) Медин часно је подијелио по следњу славу бокељских једрењака. Рођен је у Петровцу (тада Кастеласти) 1824. године. Био је власник и заповједник барка „Навјесник“. Успјешно је пословао до 25. маја 1877. године када је брод, возећи терет течне горива, изгорио на мору између Сицилије и Матапана. Исте године новцем добијеним од Осигуравајућег завода купио је половну барку „Обиљих“, постао његов заповједник и водио трговачко пословање. Проживио је годину највеће кризе и беспослице, све до 1890. године када су власници били присиљени да брод продају Енглезима.

Игњатије Злоковић

КУТАК ЗА РАЗНОДУ

Што је много, много је...

— Ипак сте ми много наплатили, докторе — жали се једна дама лекару који је лијечио њеног синчића од малих богиња.

— Не заборавите — подсјећа лекар — да сам имао једанаест посјета вашем сину!

— А ни ви немојте заборавити да је он заразио цијелу школу!

ПОСЈЕТА ОПУЖЕНОМ

— Ви сте посјетили опуженог критичног дана? — пита судија свједока.

— Тачно!

— Опишите све детаље које сте тада уочили.

— Ушао сам у собу опуженог. Он је стајао у углу, лице му је било бијело као креч, пјена на устима, а у руци нож...

— И даље?

— Онда је почео да се брије.

САВЈЕТ

Учитељица савјетује ученицима да буду пажљиви према старијим особама, да им, на примјер, помогну да пређу улицу. Сјутрадан мали Павле извјештава:

— Ја сам једну стару госпоњу превео преко улице.

— То је лијепо од тебе...

А ти, Петре?

— Ја сам помогао Павлу.

— Браво! А ти, Јоване?

— Ја сам помогао Павлу и Петру.

— Па зар је и твоја помоћ била потребна?

— Још како! Стара госпоња уопште није хтјела да пређе улицу. Они су је вукли за руке, а ја сам је гурао.

РАЗЛОГ

— То морамо да рашчистимо — каже судија опуженом.

— Да рашчистимо! — слаже се овај

— Зашто тучете своју жену?

— Зато што стално прича како рђаво поступа с њом.

САМО МУЖ...

— Да ли ти причаш све својој мајци? — пита младић познаницу на првом љубавном састанку.

— Не, мајка ме ништа не пита, само муж — он је мало љубоморан.

АНЕГДОТЕ

ОН НИЈЕ АЛИ ОНИ ЈЕСУ

Упитали у француском парламенту Жоржа Клемансоа да ли је његов став пре

ма Њемцима заснован на познаној Њемачке и да ли је он икад био у тој земљи.

— Не, никад — одговори Клемансо — али су два пута у току мог живота Њемци били овдје...

ТАКО ЈЕ БОЉЕ

Један новинар дође у кућу познатог хумористе Тристана Бернара ради интервјуа и када му овај рече да још није постао члан Француске академије, новинар се силно узбудио, говорећи да је то више него безобразлук.

— Стишајте се, пријатељу! — насмија се писац. — Ја више волим да будем међу онима за које се каже: „Зашто нијесу постали чланови Академије?“ него међу онима за које је свијет говори: „Како су то постали?“

КАЗАЛИ СУ...

РИЛКЕ: Мудре изреке се, нажалост, пишу за друге, ријетко за себе.

*

МИЦКИЈЕВИЧ: Кад се никад не би освртали на своје претке, људи се не би радовали ни својим потомцима.

*

ХИЧКОК: Немој никад дијелити савјете онеме коме је потребан новац.

*

БЕНЕДЕТО КРОЧЕ: Тамо гдје нема никакве борбе, не може да буде ни побједе.

*

МАО ЦЕ ТУНГ: Кравља балега је кориснија од свих догми: од ње се може направити ђубриво за усјеве.

*

СТЕНДАЛ: Мртви живе све дотле док има живих који мисле на њих.

*

АРТ БАЧВОЛД: Скитница је човјек који би се звао туриста кад би имао — пара.

ОТОК ЧЛАНКА

Често нас забрињава оток на ногама. Најчешће се јављају у предјелу чланка, а узроци му могу бити различити. Поред оних који настају од инфекције или повреде, најчешће се јављају у случајевима гдје постоји проширење или тромбоза вена, затим код слабости и попуштања срца, односно у тзв. декомпензованом стању. Отоци се јављају и као посљедица обољења бубрега и јетре, код хормонских поремећаја у организму, а такође и као посљедица претјеране гојазности или дуготрајног гладовања. Љети, због наглог и претјераног сунчања, долази до отока у предјелу чланка. Међутим, кад није у питању ни један од ових узрока, оток у предјелу чланка највјероватније је посљедица равних табана. У таквом случају симптоми су замор ногу после краћег или дужег хода, бол у мишићима подколенице и у предјелу скоочног зглоба, нарочито испод унутрашњег глежња, као и оток у предјелу глежња. Ова врста деформације стопала доста често се јавља, и у таквим случајевима савјетујемо да се носе ортопедски улошци, па ће отоци нестати. У свим осталим, горе побројаним случајевима треба се обратити лекару ради постављања дијагнозе и утврђивања терапије.

Др Војислав Франичевић

АКТИВНОСТ ЦРВЕНОГ КРСТА

Као организатор прикупљања материјалних добара за пружање помоћи у случају елементарних непогода и других масовних несрећа, Општински одбор Црвеног крста формирао је штаб за извођење ове акције, која треба да обухвати све друштвено-политичке и основне организације удруженог рада, као и цијелокупно становништво наше општине. Очекује се да ће се и овог пута манифестовати спремност свих наших радних људи и грађана да допринесу пуном успјеху ове хуманитарне акције.

РАДНИЧКО ПОШТЕЊЕ

Имет Царановић, радник Тржнице у Петровцу на Морју, заслужује сваку похвалу и признање — истиче у писму Лозана Илиева из Скопља. — Наиме — навођи она — за вријеме годишњег одмора непажњом је, приликом куповине у Тржници, изгубила новчаник са 850,00 динара. Била се помирила да неће пронаћи изгубљени новац, али, на наговарање другарице, пријавила је милицији да је изгубила новчаник. Не дуго потом обавијештена је да је новчаник пронађен и да га је нашао друг Имет Царановић који је одбио скромну награду, рекавши да је то његова дужност.